

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1395/2022
21.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Милене Рашић, Светлане Томић Јокић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене – адвоката Светислава Живковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Шапцу К бр.44/21 од 22.02.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.368/22 од 12.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 21. децембра 2022. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА - адвоката Светислава Живковића, па се **УКИДАЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Шапцу К бр.44/21 од 22.02.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.368/22 од 12.10.2022. године и предмет враћа Основном суду у Шапцу на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу К бр.44/21 од 22.02.2022. године окривљена АА оглашена је кривом због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ, за које дело је применом одредаба чланова 56. и 57. КЗ осуђена на казну затвора у трајању од једне године, коју ће издржавати у просторијама у којима станује, уз примену мера електронског надзора, а које просторије не сме напуштати осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, с тим што уколико окривљена једном у трајању преко 6 часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора.

Истом пресудом, на основу одредаба чланова 48. и 50. КЗ, окривљена је осуђена на новчану казну у износу од 250.000,00 динара коју је дужна да плати у року од три месеца од дана правноснажности пресуде, што уколико не учини, суд ће новчану казну заменити казном затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један казне затвора.

Окривљена је обавезана да на име трошкова кривичног поступка плати Основном јавном тужилаштву у Шапцу износ од 25.000,00 динара, те да суду на име паушала плати износ од 5.000,00 динара све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.368/22 од 12.10.2022. године, поводом жалбе браниоца окривљене АА, а по службеној дужности, пресуда Основног суда у Шапцу К бр.44/21 од 22.02.2022. године преиначена је у погледу одлуке о кривичној санкцији, у односу на новчану казну, тако што је окривљена АА за кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ, за које је првостепеном пресудом оглашена кривом, применом одредаба чланова 48. и 50. КЗ осуђена на новчану казну у износу до 150.000,00 динара, коју је дужна да плати у року од три месеца од дана правноснажности пресуде, с тим што уколико не плати ову казну у одређеном року, иста ће бити замењена казном затвора тако што ће се за сваких 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, док су жалбе Основног јавног тужиоца у Шапцу и браниоца окривљене АА одбијене као неосноване, а пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљене АА - адвокат Светислав Живковић, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање, или да преиначи побијане пресуде тако што ће окривљену ослободити од оптужбе.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, и у седници већа коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члана 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се у побијаном захтеву браниоца окривљене АА указује да је доношењем побијаних правноснажних пресуда учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, јер је на штету окривљене погрешно примењен кривични закон.

Наиме, према чињеничном опису кривичног дела, произилази да је окривљена АА у периоду од 01.02.2016. године до 30.06.2016. године, у ..., у урачуњљивом стању, свесна забрањености свог дела, као оснивач и директор привредног друштва „ББ“ ДОО ..., у намери да потпуно избегне плаћање пореза, давала лажне податке о чињеницама које су утицале на утврђивање пореза, тако што је извршила продају половних моторних возила за готов новац, уз издавање фискалних рачуна купцима, укупне вредности од 99.504.000,00 динара, која је евидентирана у пословним књигама њеног привредног друштва, при чему у пословној документацији не постоје докази о уплати

наведеног износа новца на пословне рачуне привредног друштва, већ је наведени износ задржала за личне потребе, због чега наведени новац представља узимање из имовине и коришћење услуга привредног друштва за приватне потребе власника и има третман зараде сходно одредби члана 14. став 1. Закона о порезу на доходак грађана, а на коју зараду, противно одредби члана 15. и 16. Закона о порезу на доходак грађана и одредби члана 51. Закона о порезима на обавезно социјално осигурање, окривљена није обрачунала порез на зараде у износу од 11.086.581,53 динара, нити доприносе за обавезно социјално осигурање у износу од 127.506,96 динара, чиме је избегла плаћање наведеног пореза и доприноса у износу од 11.214.088,49 динара, при чему је била свесна свог дела и хтела његово извршење, а које радње окривљене су правно квалификоване као кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ.

Објективно обележје кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. КЗ („Сл. гласник РС“, број 35/19), због ког је окривљена правноснажно оглашена кривом, је да износ обавезе – пореза чије се плаћање избегава прелази 5.000.000,00 динара.

Одредбом члана 101. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС“, број 108/2013), која је важила у време извршења кривичног дела, прописано је да порез по одбитку из члана 99. овог закона, за сваког обвезника и за сваки појединачно исплаћени приход, исплатилац обрачунава, обуставља и уплаћује на прописане рачуне у моменту исплате прихода, у складу са прописима који важе на дан исплате прихода, осим ако овим законом није другачије прописано.

Одредбом члана 99. став 1. тачка 1. истог закона, прописано је да се по одбитку од сваког појединачно оствареног прихода утврђују и плаћају порези на зараде.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, Врховни касациони суд налази да се радња извршења кривичног дела пореска утаја из члана 225. КЗ, као и износ пореске обавезе чије се плаћање избегава, а што је законско обележје предметног кривичног дела, у конкретном случају не може посматрати у оквиру временског периода од једне фискалне, односно календарске године (како то погрешно сматрају нижестепени судови), већ сходно члану 101. Закона о порезу на доходак грађана, порез по одбитку из члана 99. тог закона, за сваког обвезника и за сваки појединачно исплаћени приход исплатилац обрачунава, обуставља и уплаћује у моменту исплате прихода, па се самим тим не могу сабирати појединачни износи пореских обавеза чије се плаћање избегава из различитих пореских периода, у оквиру једне календарске године, како су то учинили нижестепени судови у конкретном случају.

Наиме, нижестепеним пресудама радња извршења и укупан износ пореске обавезе обрачунати су у односу на временски период од пет месеци (од 01.02.2016. године до 30.06.2016. године) и то збирно за свих пет месеци, а не онако како је прописано Законом о порезу на доходак грађана – да се пораз обрачунава приликом сваке исплате прихода појединачно.

При томе, нижестепени судови су у конкретном случају, иако то није изричито наведено, очигледно погрешно применили одредбу члана 41. став 5. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС“, број 55/2004), којом је прописано да се појединачна пореска пријава за порез по одбитку за сваког пореског обвезника, односно пореског платца, подноси Пореској управи једном годишње, а

најкасније до 31. јануара за претходну годину, а која законска одредба је била на снази до 01.03.2014. године („Сл. гласник РС“, број 108/2013), дакле која је престала да важи пре времена извршења предметног кривичног дела, и на тај начин су применили одредбу која у конкретном случају није могла бити примењена.

Поред тога, имајући у виду наведено сабирање износа дугованог пореза од стране суда, чије је избегавање, обрачунавање и плаћање од стране окривљене предмет овог кривичног поступка, то суд у конкретном случају није применио и одредбе члана 99. и 101. Закона о порезу на доходак грађана, која су важиле и у време извршења предметног кривичног дела, и у време пресуђења.

Стога је Врховни касациони суд усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП и на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укинуо нижестепене пресуде, а предмет вратио Основном суду у Шапцу на поновно одлучивање, у смислу разлога изнетих у овој пресуди.

У поновном поступку, Основни суд у Шапцу ће приликом одлучивања имати у виду примедбе из ове пресуде, те поступити по истима и отклонити повреду кривичног закона на коју му је указано, након чега ће бити у могућности да донесе правилну и на закону засновану одлуку, о којој ће изнети јасне и аргументоване разлоге.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП донета је одлука као у изреци.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић